

27. Országos Gála a Magyarországi Német Önkormányzatok Napján

Idén huszonhetedik alkalommal került sor a Magyarországi Német Önkormányzatok Napjára, melyet minden év január második szombatján ünneplünk. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata (MNOÖ) ez alkalomból 2023. január 14-én gálaműsort rendezett a pécsi Kodály Központban. Az ünnepi beszédet **Natalie Pawlik**, a Német Szövetségi Köztársaság kormányának áttelepültekért és nemzeti kisebbségekért felelős megbízottja tartotta. A gálaműsor keretében átadták a magyarországi németek legmagasabb kitüntéseit. Az ünnepi rendezvény résztvevőit a hagyománynak megfelelően az MNOÖ elnöke, **Englenderné Hock Ibolya** köszöntötte.

Az országos gála csúcspontja a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata legmagasabb kitüntetésének átadása volt. A Magyarországi Németiségért Arany Díszítűt 1995-ben alapította az országos német önkormányzat. Ez az elismerés olyan magyarországi németeknek, más magyar állampolgároknak és külföldieknek adományozható, akik a nemzetiség érdekében kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, és tevékenységükkel hozzájárultak a hazai németiség nyelvének, tárgyi és szellemi kulturális örökségének, történelmi hagyományainak megőrzéséhez.

A Magyarországi Németiségért Arany Díszítű 2023. évi kitüntetettjei:

Ledényi Zsuzsanna és Manfred Mayrhofer

Ledényi Zsuzsanna Budapesten él, magyarországi német családból származik. 2007-től tizenhárom éven át – nyugdíjba vonulásáig – vezette a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsának (Landesrat) irodáját. A magyarországi német kultúra iránti elkötelezettsége messze túlmutatott hivatalos feladatain. Számos kulturális csoporttal működött együtt, és különös figyelmet fordított a fiatalokra. Lelkesen közreműködött az ifjúsági fúvószenekarok és a Landesrat-harmonikazenekara programjaiban és munkájában, jelentős szerepet vállalt a Landesrat valamennyi országos rendezvényének megvalósításában. Társával, Manfred Mayrhoferrel – a LandesratForum egykori szerkesztőjével – rendszeresen járta az ország és a világ sváb közösségeit, s számtalan barátságot, partnerséget hozott létre a különböző német kisebbségi kulturális csoportok között. Többek között ő hívta fel a Duna-menti svábok világszervezetének figyelmét a Landesrat munkájára, és ezzel jelentősen hozzájárult az USA, Kanada, Brazília, Németország és Ausztria Duna-mente sváb kulturális csoportjai találkozóinak sikeréhez.

2021-ben a Landesrat irodavezetőjeként KÓTA-díjat kapott „Kórus-titkár” kategóriában, 2020-ban a Szári Kulturális Egyesület Freész Károly-díjával tüntették ki, egy évvel korábban pedig a Duna-menti Svábok Világszövetségének Ezüst Érdemérmét, valamint az Északi Régió Német Önkormányzatai Szövetségének „Az északi régió németiségért” kitüntetését vehette át.

Manfred Karl Mayrhofer az ausztriai Salzburg városában született. 1960-as évektől közel tíz éven át volt a Salzburgi Magyar Kulturális Egyesület titkára. 2002-ben költözött Budapestre, és ekkor ismerkedett meg a magyarországi németek hagyományőrző kezdeményezéseivel. 2006-tól szoros kapcsolatot alakított ki és tart fenn a magyarországi s a Kárpát-medencei német intézményekkel, egyesületekkel és médiumokkal, valamint számos német nyelvű országban működő szervezettel. A LandesratForum archivált számai hozzájárulnak a magyar-

Englenderné Hock Ibolya

országi németek kultúrájának és hagyományainak megőrzéséhez, ugyanakkor kutatási célokat is szolgálnak. Manfred Mayrhofer jelenleg a Duna-menti Svábok Világszövetségének sajtósóvivője.

Szugfil József

Lippórol származik, élete és munkássága a mai napig elválaszthatatlanul kötődik szülőfalujához és Baranya megyéhez. A tanult autószerelő és okleveles művelődési, felnőttképzési menedzser szülőfalujában a művelődési ház vezetőjeként, alpolgármesterként, a magyarországi német kulturális egyesület, a polgárórség és az egyházközség elnökeként, kántorként, harmonikásként s a helyi német önkormányzat elnökeként, megyei szinten pedig a Baranya Megyei Német Önkormányzat, valamint a Baranyai Megyei Német Önkormányzatok Szövetségének elnökeként tevékenykedett, illetve tevékenykedik. Kilencéves korában kezdett harmonikaórákat venni. 1973-ban tanárával, *Maus* Antallal együtt megalapította a híres Szabari Triót, amelyet húsz éven át kísért harmonikán. 1975 és 1983 között a Villányi Asszonykórus vezetője volt. 1975-ben csatlakozott a Krämer Buben nevű zenekarhoz, amely évtizedeken át zenélt sváb bálokon közel és távol. 1985-ben szerzett hivatásos zenész végzettséget, majd 1991-ben megalapította a Karawanka Live Band-et, melyben harmonikásként és énekesként működött közre. A Karawanka névéhez több mint kétezeröt száz sváb bál, esküvő és kulturális rendezvény fűződik; az együttes történetének egyik csúcspontja egy ausztráliai turné volt, amelyet a Babarci Német Nemzetiségi Táncegyüttes kísérőzenekaraként élhettek meg. A Karawanka néhány hete búcsúzott végleg a közönségtől. Szugfil József faluház-igazgatói évei alatt hozzájárult ahhoz, hogy Lippón elinduljon a zeneoktatás; az ennek kapcsán alakult magyarországi német fúvószenekar máig működik. Társalapítója volt a falu tánccsoportjának is. A helyi kezdeményezéseken túl már az 1980-as, 1990-es években regionális és országos szinten is tevékeny volt: társalapítója a Nikolaus Lenau Kulturális Egyesületnek, a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsának, s tizenhat évig tagja volt az MNOÖ közgyűlésének, ezen belül nyolc évig a Szociális Bizottságnak.

Arany Díszítúvel kitüntettek

Rendkívüli elkötelezettségéért többek között a Baranya Megyei Közgyűlés nemzeti és etnikai kisebbségéért díját, továbbá a Pro Humanitate Baranya díját, a Magyar Művelődési Intézet Pro Cultura Minoritatum Hungariae közművelődési díját vehette át, valamint *Udvardy György* megyéspüspöktől a Zichy Gyula-emlékplakettet. Lippó díszpolgára.

Tóth Györgyné Bencze Mária

Budaörsön született, ahol ma is él. Családja apai ágon részben magyar gyökerekkel rendelkezik, ennek ellenére ugyanaz a sors várt rájuk, mint a legtöbb budaörsire. Gyötrelmes évek után családjuk volt az egyetlen a kitelepítettek közül, amely visszatért szülővárosába. Bencze Györgyné már ott végezte az általános iskolát, azt követően a budapesti Eötvös József Gimnázium német nemzetiségi tagozatán, majd érettségi után az Eötvös Loránd Tudományegyetem német és történelem szakán tanult. Budaörsön az 1970-es évek elején indítottak német nemzetiségi osztályokat – ettől kezdve 1977-ig német nyelvtanárként dolgozott. Ezután a tankönyvkiadóban felelős szerkesztőként vállalt munkát. Ez volt a kezdete annak a közel három évtizedes munkának, melynek során tankönyveket gondozott, szerkesztett s adott ki az összes német nemzetiségi általános és középiskola számára. Három általános iskolai tankönyvnek ő maga volt a szerzője is.

A Tankönyvkiadónál jelentek meg az akkori Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének kiadványai is, amelyek révén megismerhette a kulturális élet kiemelkedő személyiségeit, s támogatásukkal számos ismert tudományos és irodalmi művet szerkesztett.

Tíz évig vezette a nemzetiségi szerkesztőséget, így széleskörű betekintést nyert a magyarországi nemzetiségi oktatási és kulturális ágazatba. Nyugdíjba vonulása alkalmából 2006-ban megkapta az „Északi régió németiségéért” kitüntetést. Innentől kezdve két cikluson át német önkormányzati képviselőként szülővárosa kulturális életének szentelte idejét – többek között Budaörs múltjáról szóló értékes kiadványokban való közreműködésével. 2018-ban megkapta a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díját.

Az országos gálán adták át arra érdemes fiataloknak a *Koch Valéria-díjat*. Az elismerést *Manz Alfréd*, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata oktatási bizottságának elnöke és *Koch Emil*, az ifjúsági bizottság elnöke nyújtották át a díjazottaknak.

Koch Valéria-díjat vehettek át:

Acél Réka

A pécsi Koch Valéria Gimnázium végzős tanulója a Baranya megyei *Himesházán* él. A családja és a környezete egyaránt erősíti magyarországi német identitását. Számos kulturális területen vállal szerepet: szülőfalujában harmonikázni tanult, tagja volt a helyi német gyermektánccsoportnak, rendszeresen szerepelt énekversenyeken, és középiskolásként is számos nemzetiségi kezdeményezésben vett, illetve vesz részt. Jelenleg is szívesen működik közre a Himesházai Német Önkormányzat és a helyi Népek Barátsága Egyesület különböző programjain, tagja a falu ifjúsági táncsoportjának és templomi kórusának, valamint örömmel vállal háttér- és moderátori feladatokat kulturális rendezvényeken.

Réka sokrétű elkötelezettségéért 2021-ben megkapta a nemzetiségi iskolák tanulóinak ösztöndíját. Az érettségi után irodalommal, idegen nyelvekkel, kommunikációval és művészettel szeretne foglalkozni.

Máy Péter felvételei

Koch Valéria díjasok

Beszterczán Dominik

A Pest megyei *Taksonyban* él, a budapesti Német Nemzetiségi Gimnázium végzős diákja. Hagyományörzés iránti elkötelezettsége sokrétű: gyermekkor óta sikeresen vesz részt a magyarországi német vers- és prózamondó versenyeken – gyakran nyelvjárási történettel. Óvodás kora óta tagja a Takser Junge Donauschwaben Egyesületnek – mindegyik tánccsoportjainak, amelyek kiváló hírnévnek örvendenek itthon és külföldön egyaránt.

Kiváló iskolai eredményeinek és pozitív személyiségének köszönhetően, valamint az említett egyesület ajánlására Dominik lehetőséget kapott arra, hogy az általános iskolát követően egy évet ösztöndíjjal Dániában töltsön. Két évvel ezelőtt csatlakozott a Magyarországi Német Fiatalok Közössége egyik tagszervezetéhez, a dunaharaszti Verein Junger Haraster Schwabenhez is. Dominik a jövőben németet és táncot szeretne tanítani.

Natalie Pawlik

Kiss Bence István

A Tolna megyei Varsád községből származik, a Pécsi Tudományegyetemen 2017-ben BA-diplomát szerzett német nyelv és irodalom szakon, fordítás specializációval, majd ugyancsak Pécsen folytatta a mesterképzést. 2022-ben német nemzetiségi nyelv és történelem szakpáron szerzett középiskolai tanári diplomát. Jelenleg a pécsi Leówey Klára Gimnáziumban tanít, és ugyanott a Koch Valéria Könyvtárért is felelős.

A magyarországi német identitása kialakulása szempontjából meghatározónak tartja a gyönki Tolnai Lajos Gimnáziumban töltött éveit. Erre az időszakra nyúlik vissza a szülőfalujában élő népszokások és régi épületek kutatásának kezdete. Néptáncosként és szervezőként maga is részt vett szülőfaluja nemzetiségi kulturális életének alakításában. Jelenleg is tagja a helyi német önkormányzatnak, valamint a helyi Értéktárbizottságnak, és e tisztségében a falu épített örökségének dokumentálásáért felel.

Tudományos munkásságának középpontjában a helyi német építészeti témája áll. Szakdolgozatának címe: *„Helyi perspektívák a varsádi magyarországi német építészetben. Térérzékelés, térhasználat, a parasztház építészeti fejlődése és sajátosságai”*. Ugyanebben a témakörben – a helyi evangélikus közösség, temetői és halottkultusz, Varsád gazdasági épületei és udvari struktúrái témakörökkel kibővíve – doktori tanulmányok megkezdését tervezi a közeljövőben.

Klein Xavér

Pilisvörösvárról származik, jelenleg a szülővárosában működő Friedrich Schiller Gimnázium 11. osztályába jár. Magyarországi német kulturális és nyelvjárási közegeben nevelkedett, többször részt vett az országos német vers- és prózamondó versenyeken nyelvjárási történetekkel, de eredményesen szerepelt más, a német nyelvvel és népismerettel kapcsolatos iskolai megmérettetéseken is. Hét éve játszik harmonikán, gyakran kíséri gimnáziuma iskolai kórusát. Tagja a Mini Sramli nevű együttesnek, valamint a Werischwarer Heimatwerk hagyományörző egyesületnek, melynek keretében népcsoportja tánc-, zene-, ének- és vallási kultúráját ápolja, s számos közösségépítő kezdeményezésben is részt vesz.

Kiemelkedő tanulmányi eredményeiért megkapta a Pest Megyei Német Önkormányzat ösztöndíját és az állami nemzetiségi ösztöndíjat is. Xavér az érettségi után informatikát kíván tanulni, később pedig a helyi német önkormányzat tagja is szeretne lenni.

LDU Presse

A Gála műsorában díjnyertes magyarországi német együttesek léptek fel. Színes képösszeállításunk a hátsó borítón látható.